

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
31 juli 2023 (mondelinge uitspraak 25 juli 2023)

Zitting: 25 juli 2023 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in de Brink op het terrein van
De mondelinge behandeling heeft via beeld- en geluidsverbinding plaatsgevonden

Klachtnummer: KC 2023 – 047

1. De klachtmelding

De klachtmelding vermeldt de volgende klachten:
Klager is het niet eens met de opname en de aangezegde medicatie.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 20 juli 2023 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen.
- Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Klager heeft een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3.
- Op 20 juli 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 20 juli 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 25 juli 2023.
- De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft geen schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 25 juli 2023 plaatsgevonden.
- De beslissing, zie punt 7, is op dezelfde dag aan klager, aangeklaagde en de pvp meegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

2.3. Schorsingsverzoek

Klager heeft bij zijn klachtmelding tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van het toedienen van medicatie in het kader van het verlenen van verplichte zorg zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

De psychiater heeft de ambtelijk secretaris telefonisch meegedeeld dat er geen medisch zwaarwegende redenen zijn om de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van medicatie niet op te schorten tot het moment van zitting.

De beslissing is aan alle betrokkenen meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op In voorgeschiedenis is hij bekend met polymiddelenmisbruik en in mei 2022 is hij éénmaal opgenomen geweest met een CM in verband met een psychose, geluxeerd door middelengebruik. In het (recente) verleden is er tijdens een psychose sprake geweest van agressie en in het dossier staan aanwijzingen voor zelfmoordgedachten. Op 17 juli 2023 is klager opgenomen met een ZM in verband met een paranoïde psychotisch beeld in het kader van een schizofrene ontwikkeling.

Op 12 juli 2023 heeft de rechtbank Midden-Nederland, locatie Lelystad, een zorgmachtiging verleend tot en met 12 januari 2024, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het opnemen in een accommodatie en het toedienen van medicatie zijn toegewezen.

De zorgverantwoordelijke heeft klager op 17 juli 2023 onderzocht en op 17 juli 2023 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 18 juli 2023 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 18 juli 2023 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief van 18 juli 2023 dat onder meer de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: Het opnemen in een accommodatie en het toedienen van medicatie ter behandeling van een psychische stoornis, dan wel vanwege die stoornis, ter behandeling van een somatische aandoening. Opname in een psychiatrisch ziekenhuis is aangewezen om veiligheid te waarborgen bij het eventueel toedienen van medicatie onder dwang nodig voor het behandelen van de paranoïde psychose. Indien klager verplichte (orale) medicatie weigert of indien er sprake is van een ingrijpsituatie zal klager medicatie via een injectie toegediend krijgen. Vanuit een paranoïde psychose is klager in het verleden dreigend geweest naar zijn huisgenoten en het risico dat dit weer gaat gebeuren is aanzienlijk, omdat klager geen ziektebesef heeft en geen medicatie vrijwillig wilt innemen.

4. Toelichting van klager

Klager heeft zijn klachten in een op 22 juli 2023 aan de ambtelijk secretaris gestuurd e-mailbericht kort toegelicht. Voorts heeft klager ter hoorzitting een toelichting op zijn klacht

gegeven; klagers standpunt wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat antwoordt hij dat het goed met hem gaat, maar dat het beter kan. Hij zegt dat als hij niet meer in de kliniek zit het beter met hem zal gaan. Hij wil liever geen contact met ... hebben. Het is volgens hem ook niet relevant dat hij vorig jaar contact heeft gehad met de GGZ. Dat is volgens hem een gesloten zaak die niet over hetzelfde gaat en dus niet meegenomen kan worden in deze zaak. Klager wil naar huis. Hij wil verder met het ontwikkelen van zijn eigen bedrijf. Klager is nog niet echt met een bedrijf begonnen en wil niet zeggen om wat voor een bedrijf het gaat.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat de thuissituatie geen probleem is. Hij eet gewoon aan tafel met zijn ouders. Wat betreft zijn maatschappelijk leven zegt klager dat hij gewoon zijn boodschappen doet. Klager zegt dat hij niet boos is op zijn ouders. Zijn vader is een aantal dagen geleden bij hem op bezoek geweest.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij op dit moment geen medicatie inneemt en dat hij niets heeft met medicatie. Hij heeft medicatie aangeboden gekregen, maar dat heeft hij geweigerd. Daarom heeft hij nu een klacht ingediend.

Gevraagd of het juist is dat, zoals in de voortgangsrapportage staat, zijn moeder een chip in zijn hoofd heeft geplaatst, antwoordt klager dat dit niet waar is. Ook is het niet waar dat hij zijn zus heeft gemaïld dat hij uit het leven zou stappen. Klager zegt dat zijn telefoon is gehackt. Hij weet niet door wie dat is gebeurd.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd antwoordt hij dat hij tegen zijn zin in de kliniek zit. Hij is niet ziek en de ziekte is hem aangepaard. Hij zit goed in zijn vel en vindt dat hij zijn tijd in de kliniek verdoet.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordt hij dat klager geen medicatie wil en dat het verzet hiertegen diep in hem zit.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat er zorgen over klager zijn bij zijn thuissituatie en bij de huisarts. Klager doet de deur niet open, zodat er minder zicht op hem is en er steeds meer zorgen komen. Dat is de reden voor de opname. Aangeklaagde is van oordeel dat rust en structuur hem goed doet. Eerder zijn er dezelfde zorgen om hem geweest en heeft hij medicatie gekregen waardoor het beter met hem ging. Klager wil nu geen medicatie, ook niet zonder opname. Dan is opname om medicatie te geven de beste weg. Uiteraard wordt er hierbij naar de huidige situatie en naar de situatie in het verleden gekeken. Aangeklaagde zegt dat als zij door de werking van de toe te dienen medicatie in overeenstemming komt met klager, hij met hulp van het Fact team met ontslag kan. Zolang klager de medicatie weigert is hier geen sprake van.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat zij verwacht dat klager zonder medicatie terugvalt in de situatie van voor de opname en dat zijn situatie mogelijk zal verergeren. Klager

heeft een psychose en zal teruggetrokken leven, waarbij er sprake is van maatschappelijke teloorgang, los van het ernstig nadeel voor zichzelf.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank verleende zorgmachtiging van 12 juli 2023 en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt dat zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Wat betreft de waarborgen die voortvloeien uit de Wvvggz, onverlet of de zorg binnen of buiten een accommodatie wordt verleend, moet aan de volgende eisen worden voldaan.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrief van 18 juli 2023 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 17 juli 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Zij heeft op 17 juli 2023 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op 18 juli 2023 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissing gegeven en hem op 18 juli 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 18 juli 2023 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

Klager heeft hier tegenovergesteld dat bij hem geen sprake is van een psychische stoornis, althans dat hij geen ziekte heeft. De commissie heeft daarom allereerst na te gaan of er sprake is van een stoornis van de geestvermogens zoals bedoeld in de Wvggz.

De commissie stelt vast dat de rechtbank op 12 juli 2023 een zorgmachtiging heeft verleend en dat de rechtbank in haar beschikking kennelijk tot de overtuiging is gekomen dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis in de zin van de Wvggz.

Verder stelt de commissie vast dat klager bij de beoordeling door de rechtbank van het verzoek tot het verlenen van een zorgmachtiging niet om een second opinion heeft verzocht; althans dit is de commissie niet gebleken.

De commissie ziet, gelet op het bovenstaande en op de presentatie van klager ter zitting, geen redenen om aan de beoordeling ter zake te twijfelen en is daarom van oordeel dat voldoende aannemelijk is dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis zoals bedoeld in art. 3:1 jo. art.7:1 Wvggz.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder de opname en het gebruik van effectieve medicatie gedurende langere tijd een zodanig psychisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvggz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot ernstig nadeel. Er is bij klager sprake van een psychose. Klager hoort stemmen. Hij denkt dat zijn moeder een chip in zijn hoofd heeft geïmplanteerd en dat zijn vader hem heeft verkracht. Het realiteitsbesef is gestoord en er is geen sprake van ziektebesef of ziekte-inzicht.

De commissie acht in deze situatie verder aannemelijk dat een langer uitstel van toediening van effectieve medicatie een aanmerkelijk risico op verdere vertraging op ontslag uit de accommodatie met zich zal meebrengen. Het is bekend dat het beeld minder snel dan wel slechter tot verbetering komt als behandeling langer wordt uitgesteld; dit zal de prognose negatief beïnvloeden.

In de afgelopen periode is gebleken dat het psychisch toestandsbeeld van klager zonder inname van effectieve antipsychotica niet wezenlijk verbetert. De commissie is daarom van oordeel dat er ook in deze zin sprake is van ernstig nadeel.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

De commissie acht het verder van belang dat de opname en de toediening van effectieve medicatie ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klager aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren in een geschikte woonvorm of anderszins, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klager positief effect zal hebben. Antipsychotica zijn bewezen effectief bij de behandeling van een psychose. Eerdere toediening van medicatie heeft bij klager geleid tot verbetering van zijn psychiatrisch toestandsbeeld. De commissie stelt vast dat klager een en

andermaal heeft verklaard geen medicijnen/antipsychotica te willen innemen of uitlatingen van gelijke strekking.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot de opname en tot het toedienen van verplichte zorg in de vorm van medicatie voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg in de vorm van de opname en het toedienen van medicatie op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

Tot slot, ter hoorzitting is gebleken dat de pvp door klager niet op de hoogte is gesteld van de inhoud van het onder punt 4 genoemde e-mailbericht. Voor zover klager zich in dat bericht heeft gewend tot de commissie met vragen over zijn rechtspositie als cliënt en zijn privacy tijdens de opname, is klager geadviseerd zich te wenden tot zijn pvp. Daarom zal genoemd e-mailbericht aan deze beslissing worden gehecht.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klachten: **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Dhr. mr. H.J. Deuring, voorzitter,
Dhr. drs. R. Mentjox, psychiater,
Dhr. drs. G.A. van Herk, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.